

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Tyrannorum, Gothorum, & aliis, quod tamen nusquam factum legimus. Quando enim Summi Pontifices Galli, Clemens V. Joannes XXII. Benedictus X. Clemens VI. Innocentius VI. Urbanus V. & Gregorius XI. Avenionem in Gallia 73. annorum spatio commorati sunt, non definebant esse Romani Episcopi, & dignitas Pontificatus semper remansit in illis Pontificibus Episcopatu Romae conjuncta, ut videre est in Bullis Pontificiis ibi ab illis datis.

91. Varias autem hujus divinae ordinationis & institutionis assignat congruentias Baronius Tomo primo Annalium, quarum praecipua exurbis splendore & maiestate sumitur: decebat enim ut sicut olim ante Christi adventum electa fuit Ierosolyma caput & sedes omnium Synagogarum, in qua Summus Pontifex cum suo Concilio resideret: ita post ejus in caelum ascensum, egeretur Roma caput & sedes totius orbis, in qua Christi Vicarius resideret, ut lux veritatis quae in omnium gentium revelabatur salute, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus diffunderet (ait Leo Papa) magisque conlaret doctrinae Evangelicae virtus & efficacia, ut quae fuerat omnium errorum auctrix, fieret magistra cultrixque veritatis. Hic (subdit idem Papa) conculeanda Philosophia opinioniones, hic dissolvenda erant terrene sapientiae vanitates, hic confutandi demonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda: ubi diligentissima superstitione habebatur collectum, quidquid usquam fuerat vanis erroribus institutum.

Serm. 1.
de SS.
Petro &
Paulo.

Ex his intelliges. Romanum Episcopatum, & primum totius Ecclesiae, non esse duas sedes, aut duos Episcopatus, sed unum, qui Petri factus, & Christi mandato, erectus est ad Episcopatum totius orbis, in cuius signum non datur nisi unum pallium Episcopo Romano, ut notavit Bellarminus libro de Pontifice.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

92. Contra primum Romani Pontificis obijciunt Haeretici: Concilium Nicaenum non totum orbem, sed certam regionem regendam assignat Romano Pontifici: Ergo non habet primum in totam Ecclesiam. Consequentia patet, Antecedens probatur ex Canone sexto illius Concilii, ubi sic habetur: Antiqua consuetudo servetur per Aegyptum, Lybiam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est. Quibus verbis (inquit Calvinus) assignatur Romano Pontifici certa regio gubernanda, eaque perexigua, declaraturque unus ex Patriarchis, non autem caput aliorum.

93. Verum ad hunc Canonem duplex adhiberi potest solutio. Prima est, Nicaenum eo loco non comparare Episcopum Alexandrinum cum Romano Pontifice, ut Pastore universali, sed tantum ut Patriarcha Occidentis, & in eo ambos ut Patriarchas paritem velle habere potestatem in Ecclesiis variarum Provinciarum, sibi ut Patriarchis subditas. Quod ut magis explicetur: Sciendum est, Romanum Pontificem, praeter summum totius orbis Pontificatum, cuius beneficio in quolibet Patriarchas jus habet, tribus aliis dignitatibus instructum & decoratum esse. Prima, quod sit Episcopus urbis Romae: Secunda, quod Archiepiscopus, tertia, quod Pa-

triarcha. Quatenus Episcopus, potestas ejus Romano districtu coercetur; ut Archiepiscopus latius se extendit, sic enim vicini Episcopi ei specialius quam reliqui totius orbis subijciuntur: quatenus vero Patriarcha, quasdam Provincias, ut & reliqui Patriarchae, sub suo regimine habet, multo tamen ampliores quam alii. In dignitate ergo Patriarchatus, parilis illi mos est, iuxta praedictum Canonem Concilii Nicaeni, cum Patriarcha Alexandrino, & ceteris Patriarchis, quia nimirum ut Patriarcha, praestit suis Provincis, ad modum aliorum Patriarcharum.

Secunda, & forte melior hujus Canonis explicatio est, Alexandrinum Patriarcham debere gubernare illas Provincias, quia Romanus Pontifex, ante omnem Conciliorum definitionem, consuevit permittere Episcopo Alexandrino regimen Aegypti, Libyae, & Pentapolis; sive consuevit per Alexandrinum Episcopum illas Provincias gubernare. Sic intellexit hunc Canonem Nicolaus I. in Epistola ad Michaellem, ubi ait Concilium Nicaenum nihil statuisse circa Romanam Ecclesiam, quoniam potestas ejus non ab hominibus, sed a Deo est, sed tantum ex forma Romanae Ecclesiae constituisse statum aliarum Ecclesiarum. Illique videtur suffragari textus Graecus, *τοιοῦτοῦ δὲ ἐστὶν*, id est hoc asserunt, quod non significat paritatem, sed aequalitatem inter Alexandrinum & Romanum Episcopum, ut notat Joverius ad marginem hujus Canonis. Et sane quod haec interpretatio legitima sit, & Concilium eo Canone non intendat certam regionem regendam assignare Romano Episcopo, eique primum in totam Ecclesiam denegare, ut contendit Calvinus, patet primo ex eo quod in Concilio Chalcedonensi Act. 161. a Paschasio Episcopo sic canon ille sextus Concilii Nicaeni recitatur: Ecclesia Romana semper habuit primum, antiqua autem consuetudo servetur &c. Quocirca Patres Concilii post lectum illum Canonem dixerunt: Perpendimus omnem primum, & honorem praecipuum, secundum canones, & antiquae Romae Deo amantissimo Archiepiscopo conservari.

Unde valde probabile est quod Bellarminus asserit in libris vulgatis deesse initium huius Canonis sexti Concilii Nicaeni, nimirum verba illa a Paschasio in Chalcedonensi recitata: Ecclesia Romana semper habuit primum. Nam Julius I. Epistola ad Orientales Episcopos ait ex decreto Nicaenae Synodi definitum esse, Romanam Ecclesiam inter omnes primum tenere; ipsa quoque sacrosancta Synodus Can. 39. supra conclus. 2. relato, & in Bibliotheca Marcelli II. arabice scripto, haec habet: Sic praestit Patriarcha in omnibus qui sub potestate ejus sunt, sicut ille qui tenet sedem Romae, caput est & Princeps omnium Patriarcharum.

Obijciunt secundo Haeretici: Gregorius Magnus lib. 4. Epist. 32. recusat dici universalem Episcopum, & hoc nomen, tanquam prophanum, ac fastum & superbiam praeseferentem, respuit. Et in alia Epistola haec scribit: Ecce in praefatione Epistola quam ad meipsum qui prohibui direxisti, superba appellationis verbum, universalem me Papam dicens, imprimere curasti, quod peto mihi ultra sanctae vestrae non faciat. Ergo censet B. Gregorius, Romanum Pontificem non habere primum in universalem Ecclesiam.

Respondeo nomen hoc *Universalis Episcopi*, a quo vocum esse, & duobus modis intelligi & usurpari posse. Primum quidem ut ille qui dicitur uni-

universalis, intelligatur esse solus Episcopus, omnium ubi Christianorum, subindeque alii non sint verè Episcopi, sed tantum vicarii illius. Secundo, ita ut aliis remanentibus verè Episcopis, ille etiam habeat totius Ecclesie, sed generalis, & propria aliorum Episcoporum munia non excludentem. Cum ergo D. Gregorius nomen Episcopi universalis, tanquam prophanum, & fastum ac superbiæ præferens recusat, tale nomen primo modo usurpat, ut patet ex verbis quæ subiungit, quia vobis subtrahitur, quod alteri plusquam ratio exigit præbetur. Et paulò post: Si enim universalem Papam vestra Sanctitas dicit, negat se hoc esse quod me facit universum (id est Patriarcham intotam Egyptum, Lybiam, & Pentapolim) recedant verba, quæ vanitatem insunt, & charitatem vulnerant. Et libro 7. Epist. 69. ad Eusebium: Si unus universalis est, restat ut vos Episcopi non sitis. Itaque cum Papa universalis Episcopus dicitur, tale nomen lumi debet in secunda acceptione, quatenus scilicet, reliquis Ecclesie Prælatiis integrum remanentibus, tanquam caput universæ Ecclesie præest: sicut enim reliqua corporis membra quamvis ab influentia capitis pendeant, propria munia obeunt; sic & Episcopi proprium munus & dignitatem servare non desinunt, quamvis à Pontifice tanquam ab universali capite pendeant, & omnis eorum potestas ab eo derivetur. Et in hoc posteriori sensu Concilium Chalcedonense nomen universalis Episcopi Romano Pontifici tribuit, & ante illud Concilium, plures Romani Pontifices, ut Sixtus I. Victor II. Leo I. illud legitime usurparunt: divus tamen Gregorius ab eo abstulit, ut humilitate & modestiâ, Joannis Constantinopolitani, qui universalis titulum usurpabat, arrogantiam penitus frangeret atque confunderet.

97. Tertio objicit Calvinus: Si ideo Romana Ecclesia primatum obtineat, quia illic usque ad extremum sedet Petrus, deberet Antiochia secundum locum tenere, cum longo tempore Antiochenam sedem Petrus tenuerit: Jerosolyma tertiam, cum in ea Jacobus sederit, & quartum Ecclesia Ephesina, cum eam fundaverint Paulus & Joannes, qui usque ad mortem illam rexit: Sed hic ordo non servatur inter illas Ecclesias, cum Antiochiam præcedat Alexandria, & Jerosolyma fuerit semper ultima: Ephesina verò Ecclesia nullum habuerit certum in Conciliis locum: Ergo &c.

98. Respondeo numerum & dignitatem Patriarchalium sedium non pendere ex dignitate Apostolorum qui in illis sederunt, sed ex dispositione & voluntate Petri, ut testantur Anacletus, & B. Gregorius: ille enim Epist. 3. sic habet: Prima sedes est celestis beneficium Romana Ecclesie. Secunda autem sedes apud Alexandriam Beati Petri nomine, à Marco ejus Discipulo atque Evangelista consecrata est: tertia autem sedes apud Antiochiam ejusdem, id est Beati Petri Apostoli nomine, habetur honorabilis: quia illic primam Romam veniret, habitavit, & Ignatium Episcopum constituit. Ille verò lib. 6. Epist. 37. ad Eulogium Episcopum Alexandrinum hæc scribit: Itaque cum multi sint Apostoli, pro ipso tamen primatu sola Apostolorum Principis sedes in auctoritate convalescit, quæ in tribus locis unius est. Ipse enim sublimavit sedem, in qua etiam quiescere, & præsentem vitam finire dignatus est. Ipse decoravit sedem, in quam Evangelistam Discipulum misit. Ipse firmavit sedem in qua septem annis, quamvis discessurus,

A sedet. Cum ergo unus atque una sit sedes, cui ex auctoritate divina tres nunc Episcopi præsentent, quid ego de vobis audio hæc mihi imputat. Hæc Gregorius: quibus verbis constat, hæc Patriarchalium sedium divisionem factam esse voluntate Petri. Cuius autem Alexandria prælata sic Antiochiæ, cum tamen Antiochiæ Petrus perseipsum sederit, rationem reddit Baronius in compendio Spondani anno 43. num. 16. quia nimirum Alexandria tunc temporis erat quasi totius orbis thesaurus, ad quod ex omnibus mundi partibus universæ ferè gentes confluebant.

ARTICULUS IV.

An facta legitimâ electione Summi Pontificis, immediate & per se primò sit de fide, hanc personam in particulari, v. g. Clementem IX. esse verè Pontificem?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

99. Suppono primò, dupliciter aliquid dici posse de fide divina, nimirum vel immediate, sive formaliter, vel mediatè tantum, sive virtualiter. Illud dicitur esse de fide divina immediate, quod immediate revelatum est à Deo; mediatè verò, quod evidenter inferitur ex una propositione immediate à Deo revelata, & ex alia lumine naturali nota. Exemplum veritatis primi generis est, quod Christus sit homo; secundi, quod sit infibilis.

Suppono secundò, difficultatem in titulo propositam non esse de Summo Pontifice cujus electionem nullam esse declaravit Ecclesia, nec de eo cujus electio est dubia, & nondum determinata, sed de Summo Pontifice quem legitime electum fuisse declaravit Ecclesia, acceptando eum in Summum Pontificem. Ideoque in titulo posuimus, factâ legitimâ electione Summi Pontificis. De illo ergo Pontifice legitime electo, & ab Ecclesia acceptato, qualis nunc est Clemens IX. feliciter Ecclesiam regens, inquirimus, an immediate & per se primò sit de fide illum esse verè Pontificem & Ecclesie caput?

100. Partem negantem tenere videntur ex Thomistis Turrescremata, Cano, & Bannez, expressè verò eam docet extra Scholam D. Thomas Alphonsus à Castro lib. 1. adversus hæreticos cap. 9. ubi hæc scribit: Quamvis credere teneamur ex fide, verum Christi successorem esse supremum totius Ecclesie Pastorem, non tamen tenemur eadem fide credere, Leonem, aut Clementem, esse verum Petri successorem, quia non tenemur ex fide Catholica credere, eorum quemlibet rectè & canonice fuisse electum. Unde concludit, quod qui hoc negaret, non esset dicendus hæreticus, sed schismaticus.

101. Affirmativa tamen sententia communior est inter Theologos, eamque ex Thomistis expressè docent Joannes à S. Thoma 2. 2. Tractatu de Summo Pontifice disp. 2. art. 2. & Dominicus à S. Trinitate tomo 3. Bibliothecæ Theologicæ lib. 3. lect. 4. cap. 10. ubi etiam hanc questionem pertractat. Est tamen inter Auctores hujus sententiæ aliqua differentia, quia aliquid dicunt non